

DÉLVIDÉK

ZOMBOR, 1943. március 9.
Csalás Benő u. 3. III. évfolyam, 55. szám.

Főszerkesztő:
Illés Sándor

Előfizetés egy óra 3.20, negyedévre 9.20 P.
Levél cím: Zombor, p. f. 54. Tel. 207. Csekk. 74.950

BERLIN:

A német csapatok a helyzet urai az egész keleti arcvonalon

Nem csökkenő hevességgel tart a nagy téli csata a középső és az északi szakaszokon – Orel, Szuhonicsi és Sztaraja Rusza vidékén eredményesen hártották el a szovjet tömegtámadásokat – A légierők nagy pusztításokat okoztak a bolsevisták soraiban

Charkovtól nyugatra rohammal elfoglalták a németek Valkit és Lyubofint

Északafrikában nyugodtan telt el a nap – A japánok támadást indítottak az Irravadi folyó mentén – Az angolok bombázták Nürnberget

A török kormány lemondott, Szaradzsoğlu a designált miniszterelnök

A harcterek eseményeiről érkezett mai jelentések arról számolnak be, hogy a keleti arcvonalon változatlanul tartanak az elkeseredett küzdelmek. Északafrikában csak kisebb jelentőségű harcselekmények folynak, a Távolkeleten pedig egyre nagyobb területekre terjednek ki a japán csapatok eredményes hadműveletei.

A vezéri főhadiszállás

keddi hadijelentése közli, hogy a keleti arcvonalon nem csökkenő hevességgel folyik a téli csata, a német csapatok azonban urai a helyzetnek az egész arcvonalon és helyenként eredményesen támadnak, máshol rendíthetetlenül tartják vonalaikat a nagy szovjet támadásokkal szemben, egyes helyeken pedig tervszerűen végrehajtják az arcvonal megrövidítését és anélkül, hogy ebben az ellenség megzavarhatná őket, új, előre elkészített állásokat foglalnak el.

A Charkov vidékén támadó német hadosztályok további jelentős sikereket értek el, megtörték az ellenség ellenállását és több helységet visszafoglaltak. Valki és Lyubotin városokat rohammal vették be a német csapatok.

Orelnél és Sztaraja Ruszánál rendíthetetlenül tartják állásaikat a németek az ellenség nagy támadásaival szemben. Bár az ellenség nagy páncélos, tüzéségi és légierőkkel támogatva tömegtámadásait, ezek a vállalkozások összeomlottak a német állások szilárd védelmében.

Északafrikában a nap nyugodtan telt el. Német vadászgépek Tunisz felett 5 ellenséges repülőgépet lőttek le.

Az ellenség nappal a megszállt nyugati területek és egy nyugatnémetországi határvároska, éjjel pedig Nürnberg ellen intézett légitámadást. Az ellenség Nürnbergben főleg lakóházakban és középületekben okozott nagy károkat. Kulturtörténelmi értékek is szenvedtek károkat. A lakosság nagy veszteségei vannak. 17

ellenséges gépet lelőtt a légvédelem. A Német Távirati Iroda részleteket közöl a keleti arcvonalon dúló harcokról és különösen kiemeli a német légierők eredményes közreműködését az elhárító küzdelmekben. Orel vidékén a német

légierők

megtámadtak egy szovjet vasutvonalat és 16 teherkocsit megsemmisítettek. A nap folyamán különösen eredményesen harcoltak az ellenség légierőivel szemben és egyetlen saját gép elvesztése mellett 79 szovjet repülőgépet lőttek le. Ezek közül 59 a Sztaraja Rusza felett lezajlott megsemmisítő légitámadásban pusztult el. Itt a bolsevisták csatapultó gépek támogatásával indítottak nagy tömeg támadást és a német légierők rövid harc után uraivá váltak a légitérnek. A földön lévő ellenséges légierők elleni támadásokkal is nagy eredményeket értek el a német repülőgépek, amennyiben elpusztítottak 15 szállító repülőgépet és hat más gépet. A déli arcvonalszakaszon több mint 300 szovjet jármű pusztult el a német bombatámadás során, Holmtól északra csapatokkal zsúfolásig megrakott helységeket gyújtottak fel a német légierők és szétverték egy szovjet páncélos készenléti állást.

A legnagyobb harcok Orel, Sztaraja Rusza és Szuhonicsi vidékén folynak keleten. Oreltől délre, dél-nyugatra és délkeletre támadott nagy erővel az ellenség, a németek azonban még az előterepen visszaverték a tömegrohamokat. A bolsevisták mindenütt súlyos veszteségeket szenvedtek úgy emberben, mint anyagban.

A középső arcvonalszakasz északi részén végrehajtott tervszerű arcvonalrövidítéssel kapcsolatban közli a Német Távirati Iroda, hogy az ellenséget annyira meglepte ez a hadmozdulat, hogy nehéz tüzéséggel lövetett már régen kiürített helységeket és nem tudta követni a német csapatokat. A visszavonuló német csapatok annyira elaknásították a te

repet, hogy az ellenség első bátor-talan mozdulatai során is súlyos veszteségeket szenvedett.

A német csapatok a tervszerű vonalmegrövidítés során olyan helységeket adtak fel harc nélkül, amelyeket egész éven keresztül eredményesen védtek a legnagyobb szovjet támadásokkal szemben is. A német csapatok hadműveleteit csak kisebb utóvéd erők biztosították. Jellemző a Szovjet gyengeségére ezen a szakaszon, hogy a kis német utóvédek 15 kilométernyire törtek be az ellenséges vonal mögé és nem akadtak komoly ellenséges erőkre. Ezalatt a német hadsereg zöme zavartalanul el foglalta előre elkészített új állásait, elhagyott régi állásait pedig annyira elpusztította, hogy az ellenség a pusztaságon egyebet nem talált.

Német és olasz részről közölték, hogy március 7-ig 165.000 tonna ellenséges hajóteret süllyesztettek el a német és olasz tengeri és légierők. Ebből 97.000 tonnát a német tengeralattjárók, 17.000 tonnát olasz torpedóvető gépek, 19.000 tonnát egy olasz buvárhajó, a többit a német légierők pusztították el.

Japán

holnap ünnepli a hadsereg napját az orosz felett Mukdennél aratott győzelem évfordulóján. Az ünnepségek alkalmából nagyszabású légi gyakorlatokat tartanak. A gyakorlatokon az a feltevés, hogy az ellenség nagyszabású légitámadást intéz a Jokohama és Tokió közötti terület ellen, amelyet el kell hártani. A légi gyakorlatoknál felhasználják az ellenségtől zsákmányolt légierőket is, amelyek között négymotoros amerikai repülőerődök is vannak.

Amikor a japánok a hadsereg napját ünneplik, a japán hadsereg kemény, de sikeres harcokat vív a kínai hadsereg ellen Kína széles arcvonalain, az angolok ellen az indiai határ mentén és az angolszászok egyesített erői ellen a déli Csendes óceánon. Ezeknek a harcoknak a si-

keret két ellenséges közlés világítja meg. Az egyik szerint Mac Arthur főhadiszállásának tájékoztatója kijelentette, hogy a déli Csendes óceánon nemhogy nem csökkent a japán légierő támadó ereje, hanem fokozódott is és a japánok soha nem fejtettek ki olyan élénk tevékenységet ezen a területen, mint éppen most. A másik angolszász közlés arról szól, hogy az angol sajtó szerint „legfőbb ideje, hogy Kínával történjék valami”, mert Csungking-Kina helyzetéről olyan lesújtó hírek érkeztek Londonba, hogy azokat a sajtó külön megerősítés nélkül is hajlandó leközzölni. A jelentések arról szólnak, hogy Kína a szövetségesek segítségének elmaradása és a japán térhódítás erősödése folytán olyan helyzetbe került, hogy közvetlenül összeomlás előtt áll. A gazdasági nyomorúság minden képzetet felülmul, a bankpRézeket nyakló nélkül forgatják, a drágaság fokozódik, a nyomor pedig napról-napra növekszik.

Végül megemlítjük, hogy míg az angolszász sajtóban tovább folyik a vita arról, hogyan kellene megállapítani a lengyel-szovjet határt, amely körül olyan mélyreható ellentétek támadtak, amelyek világosan megmutatják a szövetségesek táborában uralkodó érdek és vélemény ellentétek teljes nagyságát, a semleges sajtót is teljes mértékben foglalkoztatja ez a kérdés. A Tasvir Efkjár c. török lap azt írja, hogy az atlanti egyezmény alkalmazása egyre nehezebbé válik, míg a Dzsamhuriyet kendőzés nélkül kifejtje, hogy a semleges államok tápláltak az Atlanti Charta iránt, mert kétségtelen, hogy a szövetségesek győzelmük esetén nem valósítanák meg az ott lefektetett terveket.

Egyébként egyes hírforrások úgy tudják, hogy az angolszász szövetségesek között rövidesen nagyszabású értekezletre kerül sor, amelyen megkísérik az ellentétek áthidalását

Charkovtól nyugatra fontos ut- és vasutvonalakat ragadtak el a németek a Szovjettől

**Szuhinicsitől délre a háború legnagyobb anyagcsatájában meg-
húsultak a bolsevista támadások — Oriási veszteségeket szen-
ved a vörös hadsereg**

Berlin, március 9.

Az Interimr. jeleenti a keleti arcvonalról, hogy a lényeges harciselekmények továbbra is a keleti arcvonal déli szakaszán zajlanak le. Charkovtól nyugatra és északnyugatra az ismét beállt hideg időjárás és hófúvások ellenére is további sikereket értek el a támadó német hadosztályok, amelyek több helyen megtörték az ellenség ellenállását és előretöréssel több helységet, valamint fontos vasut- és utvonalakat foglaltak el az ellenségtől.

A bolsevisták ismét súlyos veszteségeket szenvedtek úgy emberben, mint anyagban és úgy a vérvesztések, mint foglyok száma nagymértékben növekedett. Csak egy német gyalogsági kötelék újabb háromezer foglyot ejtett a tisztogató harcok során. Ezek a félig kiéhezett, félig megfagyott bolsevisták letették a fegyvert.

A német hadsereg sok foglyot és zsákmányt ejtett a harmadik szovjet páncélos hadsereg megsemmisítése során. Az ellenség több mint hétezer halottat hagyott a csatatéren.

A Donec mentén, a miuzsi arcvonalszakaszon és a Kubán hídfő vidékén csak helyijelen-

tőségek voltak a harciselekmények. A Donec felső folyása mentén indított ellenséges támadásokat könnyűszerrel verték vissza a németek. A miuzsi arcvonalszakaszon csak tüzéségi tevékenységre szorított az ellenség tevékenysége, míg a Kubáni hídfőtől északra a németek folytatták a lagunák vidékének megtisztítását az ellenség maradványaitól. Kevés újabb foglyot ejtettek, annál tekintélyesebb azonban a zsákmány mennyisége. Különösen nehéz fegyverekben nagy a zsákmány. A foglyok elmondották, hogy a lagunák mocsaraiban egész szovjet lövészadosztályok pusztultak el.

Hiábavaló szovjet erőlködés Szuhinicsinél

Orel és Kurszk vidékétől nyugatra a németek átkarolással megsemmisítettek egy szovjet lövészedret. Az ellenség több mint ezer halottat hagyott a csatatéren. Az ellenség tevékenysége ezen az arcvonalszakaszon gyöngy volt mert a bolsevisták erők legnagyobb részét elszállították innen Szuhinicsi vidékére, ahol keskeny arcvonalon hatalmas támadást indítottak azzal a céllal, hogy döntő áttörést érjenek el.

Szuhinicsitől délnyugatra heves tüzéségi előkészítés után néhány kilométer szélességű arcvonalszakaszon két páncélos dandár és több lövészadosztály lendült támadásba a német állások ellen nagyszámu csatagép támogatásával. Olyan heves harc fejlődött itt ki, amely csak az

első világháború legnagyobb anyagcsatáival hasonlítható össze. A német ütegek több mint 200.000 gránátot lőttek ki s az ellenség még nagyobb mennyiségű anyagot vetett be a küzdelembe. A német erők és légierők összpontosított tüze megállította az ellenség támadását. A német repülőgépek mindenekelőtt az ellenség légierőt támadták meg és rövid idő alatt 14 Stormovikot lelőttek, mire az ellenség repülőgépei elmenekültek. A német légierők most már közvetlenül támogatták az elhárító harcot és pusztító hatással támadták az ellenség rohamzó alakulatait. Csupán egy vadász raj 8 ellenséges páncélost lőtt ki, míg az ütegek 66 szovjet páncélszörnyeteket megsemmisítettek meg.

A Szovjet nem akarja elismerni, hogy kapott segítséget szövetségesektől, s azt állítja, hogy a háború egész terhét a vörös hadsereg viseli

Amsterdam, március 9.

(Német Távirati Iroda) Az angol hírszolgálat jelentése szerint Standley moszkvai amerikai nagykövet, aki most tért vissza Kujbisevből Moszkvába, fogadta az újságírókat és kijelentette előttük, hogy Moszkvába érkezése óta állandóan figyeli a szovjet sajtót, mert várja, hogy az elismerje, milyen segítséget kapott a Szovjet Amerikától, mindaddig azonban egy szót sem írt a szovjet sajtó a kapott segítségről. Arra a

kérdésre, hogy miért nem tájékoztatja a szovjet kormány a népet a kapott anyagi segítségről, a következőket felelte a nagykövet:

— Ugy látszik, hogy a szovjet kormány azt a látszatot akarja kelteni, hogy egyedül viseli a háborút, saját erőforrásaiból és sem saját népe, sem a külföld előtt nem hajlandó elismerni, hogy a háború folytatásához mástól is kapott segítséget.

Az angolok olyan vereséget szenvedtek, hogy le kell mondaniok Tunisz és Bizerta megtámadásáról

Montgomery védekezésre rendezkedett be és igyekszik elszakadni a német csapatoktól

Berlin, március 9.

Az Interimr. jeleenti az északafrikai helyzetéről, hogy Észak-Tunéziában a Serrat foknak német részről történt elfoglalása és az ellenségre mért súlyos vereség folytán tovább javul a helyzet. Alexander tábornok brit parancsnoknak az volt a célja, hogy Bizerta és Tunisz ellen indítson támadást a Serrat fokon keresztül. Az ellenségnek az elszenvedett veszteségek után most már hosszabb időre le kell mondania ennek a tervnek a megvalósításáról.

Déltunéziában az ellenség a német megfigyelők jelentése szerint inkább a védekezésre rendezkedik be. A helyzet új alakulása folytán Eisenhower, tábornoknak most már kevés kilá-

tása van arra, hogy két oldalról bekerítse a német-olasz csapatokat. A Rommel állásaival szemben álló Montgomery súlyos utánpótlási nehézségekkel küzd és valószínűleg ennek tulajdonítható, hogy hetek óta majdnem teljesen állnak az angol csapatok. A német tengeralttjárók és légierők eredményes támadásai miatt Montgomery kénytelen az utánpótlást a sok költéssel és még több idővesztéssel járó szárazföldi uton szállítani.

Megfigyelték a német felderítők, hogy Montgomery elszakadásra törekszik és ezt a hadműveletét néhány páncélos erősebb tevékenységgel igyekszik álcázni.

TURUL FILMSZÍNHÁZ

TELEFON: 328

Hétfő — szerda

Uz Bence

Főszereplők:

Bordi Bella, Jávor Pál, Szilassi László és Bilicsi Tivadar.

PÖTMUSOR: MAGYAR ÉS OLASZ HIRADÓ.

Svájc nem függeszti fel a kommunisták ellen hozott intézkedéseket

Bern, március 9.

(Német Távirati Iroda) A Neue Zürcher Zeitung a londoni rádió azon jelentésével kapcsolatban, amely szerint a svájci szövetségi kormány arra készül, hogy felfüggeszse a kommunista párt betiltásáról szóló korábbi rendelkezését, cáfolatot közöl és nyilván sugalmazott cikkében megállapítja, hogy ilyen tervei nincsenek a svájci kormánynak és Svájcban nincs semmi oka arra, hogy a kommunistákkal szemben elfoglalt álláspontját megváltoztassa.

CHURCHILLNEK MÉG PIHENÉSRE VAN SZÜKSÉGE

Stockholm, március 9.

A Svenska Dagbladet írja, hogy Churchill, noha már felgyógyult betegségéből, még nem vett részt az alsóház ülésén és az új alsóházi speaker megválasztása is nélküle folyik le, mert orvosai szerint még pihenésre van szüksége.

HÉTSZÁZEZER TONNÁNYI 114 ANGOL-SZÁSZ HAJÓ SULLYEDT EL DECEMBERBEN

Stockholm, március 9.

(Német Távirati Iroda) Beavatott svéd közlöny megállapítja, hogy 1942. decemberében nem 430.000 tonnát kitevő angol-szász hajó süllyedt el, mint azt a német főparancsnokság közölte, hanem 114 szövetséges hajó 700.000 tonnával.

FELÉRE CSOKKENTETTÉK AMERIKÁBAN A MEZŐGAZDASÁGI MUNKAERŐK SZÁMÁT KÉRT ÖSSZEGET

A Német Távirati Iroda jeleenti: Az Egyesült Amerikai Államok költségvetési bizottsága felére csökkentette azt a 65 milliárd dolláros hitelet, amelyet a mezőgazdasági munkaerők szállítására kért a kormány.

A FRANCIA PARTVIDÉK FELETT ELÜZTEK EGY TÁMADÓ ANGOL LÉGIJÁRT

Berlin, március 9.

A Német Távirati Iroda jelentése szerint tegnap a délutáni órákban egy ellenséges légi járat kísérletet tett a francia partvidék elleni támadásra. A német vadászok szétszórta az ellenséges köteléket és 90 perc alatt 6 brit repülőgépet lőttek le, mire a többiek elmenekültek.

Hírek a Balkánról

Zágrábról jelentik: Az összes horvát lapok első oldalán hozzák az Aostai herceg (a deignált horvát király) fényképét születésnapja alkalmából. A horvát nép nevében Pavelics poglavnik táviratban üdvözölte Horvátország kijelölt uralkodóját.

A partizánoktól nem rég visszafoglalt boszniai Bihács határán a horvátok megkezdtek azoknak a tömegsiroknak a feltárását, amelyekbe a partizánok kivégzett áldozataikat temették. Eddig 166 holttestet ástak ki. Hátvanhárom halott személyazonosságát sikerült megállapítani. Ezeket külön sírokban temették el. A többi holttestet is egyházi temetés mellett hantolták el újra.

Belgrábról jelentik: A Donau Zeitung írja hogy március 15-étől korlátozzák a magánlevelek nagyságát. A szerb posta ettől a naptól kezdve csak a megállapított terjedelmű magánleveleket továbbítja. A rendelkezés célja a postával való takarékoskodás előmozdítása.

Ujra Izmet Inönü a török államelnök

A kormány lemondott, Szaradzsoğlu eddigi miniszterelnök kapott megbízást az új kormány megalakítására is

Ankara, március 9.
Az új török nemzetgyűlés most tartotta első ülését és ezen egyhangú lelkesedéssel újból Izmet Inönü köztársasági elnököt választotta Törökország elnökévé.

A választás után az alkotmányos szokásoknak megfelelően Szaradzsoğlu egész kormánya nevében benyújtotta lemondását. Inönü köztársasági elnök újra Szaradzsoğlunak adott megbízást a kormány megalakítására.

Török politikai körökben azt hiszik, hogy a kormányban egy-két politikai tárca kivételével nem lesz változás.

A török nemzetgyűlés üléseit március 15-ig elnapolták, amikor már az új kormány is bemutatkozik a nemzetgyűlésnek. Azt hiszik, hogy ezen az ülésen úgy Izmet Inönü, mint Szaradzsoğlu fontos kijelentéseket tesz az ország politikájáról.

Nagy japán támadás indult az Irravadi folyó mentén

Dél-Assamban megverték és megfutamították az angolokat

Bangkok, március 9.
A japán tájékoztató szerint Felső-Burmában, a Hakaum völgyben erős harcok folytak. A japánoknak Dél-Assamban sikerült megverniük az ellenséget és a megvert angol csapatok maradványai megfutamodtak.

Az Irravadi folyó mentén nagy japán támadás indult meg.

Dél-Indiában gyorsított ütemben halad előre a japán előnyomulás. Tengcsing városát megszállták. Valamennyi kínai arcvonalszakaszon eredményesek a japánok hadműveletei.

Svájc segít magán

Svájc egész területének 22 százaléka mezőgazdasági felhasználásra teljesen alkalmatlan és a termőterületek egy része is nagyon rossz minőségű, a szövetségi köztársaság népének tehát alig van kilátása az önellátás megvalósítására, ennek ellenére azonban háborus kényszerhelyzetben minden erőfeszítést vállalnia kell, hogy élelmezési szabadságát legalább is az adott lehetőségek végső határáig biztosítsa.

A háboru kitörése előtt egyrészt a gazdag csapadék kihasználása érdekében, másrészt és elsősorban pedig a külföldi gabonakiviteli országok olcsó kínálata folytán Svájc mezőgazdasági hasznosításra alkalmas területének több, mint négy ötöde a rét- és legelőgazdálkodásra esett. Az ország gabonaszükségletének fedezéséből Svájc saját gabonatermelése az első világháborúig és az ezt követő évtizedben mind erősebben hanyatló mértékben vett részt. A szövetségi tanács ugyan, már a második világháboru kitörése előtt is ismételt sikraszállt a szántóterületek kiterjesztése mellett, a gabonatermelés programjának megvalósítása azonban tulajdonképpen mégis csak a Wahlen-féle tervvel vette kezdetét. A végrehajtás útjában álló számos nehézség ellenére Svájcnak eddig teljes mértékben sikerült az előirányzatot elérnie, ám a tervezetnek legnehezebb szakasza még hátra van. A svájci parasztszervezetek titkárságának közlése szerint 1934-ben a tényleg megművelt szántóterület még csak 183.479 hektárra rugott, 1940-ben azonban már 212.500 hektárra emelkedett, 1941-ben pedig elérte a 263.512, sőt 1942-ben a 309.600 hektárt. Az 1943 évi előirányzat 408.995 hektár. Stampfli szövetségi tanácsos a múlt évben kijelentette, hogy a Wahlen-féle terv teljes megvalósítására, azaz az 500.000 hektár elérésére 1944 előtt semmi esetre sem kerülhet sor, de erre is csak akkor lenne szükség, ha Svájc minden behozataltól elesne.

A termelés növelése természetesen a Svájc számára legfontosabb terményekre esik. A gabonával fevetett területek 1942-ben az előző évhez képest 10,5 százalékkal emelkedtek, ez azonban még mindig távolról sem elegendő ahhoz, hogy az országot a gabonabehozataltól függetlenné tegye. A 192.342 hektárra rugó gabonatermőterületből 131.707 hektár a kenyérgabonára, 574.000 hektár takarmánygabonára, 3175 pedig tengerire esett.

A svájci parasztszervezetek titkárságának adatai szerint 1939-ben Svájc kenyérgabonatermelése 1.854.000 méterházas, 1940-ben 1.616.000, 1941-ben 2.139.000 méterházas tette ki. Ezek a terméseredmények 1939-ben és 1940-ben az egész kenyérgabonafogyasztás 30, 1941-ben 47 százalékát fedezték.

A burgonyatermőterületek 1942-ben 11.580 hektárral növekedve elérték a 71.150, a kistermelők adatainak hozzászámításával a 75.740 hektárt. Az ezeken a területeken termelt burgonya 1942-ben a fogyasztási szükséglet 58 százalékát fedezte.

A svájci mezőgazdaság legnehezebb problémája a takarmánykérdés. 1942-ben a kerek és félcukorrépa termőterülete 1100 hektáros növekedéssel 11.700 hektárt tett ki a cukorrépa vetésterülete 430 hektárral 3870 hektárra emelkedett. A Wahlen-féle terv azonban a cukorrépa vetésterületének 10.000 hektárra való emelését irányozta elő, a mostani vetésterületet tehát még másfélszeresével kellene emelni. A háboru előtt Svájc cukortermelése a fogyasztásnak csupán hat százalékát fedezte és ez az arány azóta is csak 23 százalékra javult.

A Wahlen-tervet eddig a főzéléktermelés közelítette meg legjobban, amely már a háboru előtt is a szükséglet háromnegyed részét tudta fedezni. Az 1942 évi termőterület 27 százalékos emelkedéssel 15.360 hektárt tett ki. Ezt a területet, mely az ugynevezett kistermelők adataival összesen 20.300 hektárra emelkedik, 242.550 főzéléktermelő gazda művelte meg. A múlt évi termés a kedvező időjárás miatt olyan jó eredménnyel zárult, hogy az egyes termelési ágakban felesleg állott elő, melynek elhelyezése, különösen szervezési okból sok nehézséget okozott.

A svájci földművelés intenzívitásának fokozásával természetesen a termelés értéke is növekedett. A svájci parasztszervezetek titkársága nemrég közölte, hogy a mezőgazdasági növénytermelés nyers értéke 1942-ben az előző évi 540,2 millió frankkal szemben 66,9 millió frankra rugott. Ezzel szemben azonban a mezőgazdaságnak az állattenyésztésből befolyó jövedelmei az 1941 évi 1167 millió frankról 1123,1 millió frankra csökkentek, ami az állatállomány tervszerűen előirányzott csökkentésének következménye. A parasztszervezetek titkársága a hustermelés egy évi hanyatlását 30 százalékra becsüli.

A piacra szállított vágóállatok értékében az árak erős emelkedése ellenére 61 millió frankos csökkenés állott be, a disznótartás kerekén 30 millióval jövedelmezett kevesebbet. A másikoldalon viszont a gabonatermelés többletértéke 15,5 millió frankot, a burgonyatermelése 41 millió, a gyümölcs-termelése pedig körülbelül 17 millió frankot tett ki.

Ez a fejlődés, mely a mezőgazdasági termelésnek az állattenyésztéssel szemben a földművelés javára való eltolódásában jut kifejezésre, még nem fejeződött be, hanem tovább is folytatódik. (MN)

INNEN — ONNAN

AKINEK ÖSSZEVARRTÁK A SZIVÉT

Sikerült szívműtétek mindig ritkák voltak és még ma is a rendkívüli esetek közé sorozzák őket. Még ritkábbak az életveszélyes szívrográciókból teljesen kigyógyult egyének esetel. Ilyen esetről számol be egy stockholmi híradás, amely elmondja, hogy az angolországi Stratfordban ezélt 30 évvel egy dr. Garner nevű orvos szívműtétet hajtott végre, amely a szakörökben mindenütt nagy feltűnést keltett. Egy 12 éves ifjával történt az eset, a szülői házban töltött pisztollyal játszott, a pisztoly hirtelen elszült és a golyó két helyen átfurta a fiú szívével. Dr. Garner a szív falát megfelelő varróműtettel látta el. A fiuból később elektrotechnikus lett, most pedig katonai szolgálatot teljesít valahol az első vonalban egy légharító ütegnél.

TEXTILFONAL ÜVEGBŐL

Az üvegrost, üvegvatta és üvegyapot alakjában máris keresett szigetelőanyag, de olyan tulajdonságai is vannak, melyek alapján biztosra lehet venni, hogy nincs messze az az idő, amikor a textiliparban is alkalmazásra kerül. Ami erre a célra való felhasználhatóságának eddig legnagyobb akadálya volt, az festhetetlensége volt, most azonban Freytag mérnöknek, a német üvegtechnikai társaság munkatársának ezt a problémát is sikerült megoldania, úgyhogy a további kutatás most már az eljárás gyakorlati alkalmazásának kérdésével foglalkozik.

KÖSZÖRÜKŐ BŐRBŐL

Darmstadt német város közelében elefánt-femető van. Ide szállítják a cirkuszokban és állatkertekben kimúlt elefántokat. Mielőtt ezeket a vastagbőrű állatokat elföldelnék, lenyuzzák a bőrtüket, amelyekből azután a legkülönbözőbb tárgyakat tudják készíteni. Az elefántbőr csak két éves hosszadalmas eljárással cserezhető és ezután még egy teljes év kell amíg a kicserzett bőr megszárad. Senki se gondolja azonban, hogy ezután az elefánt bőrből női táskákat vagy egyéb fényűzési cikkeket lehet készíteni. A kicserzett elefántbőr legalább 5 centiméter vastag és kidolgozás után olyan kemény, hogy a legfinomabb acélkéseket lehet rajta köszörölni. Egy elefántbőr körülbelül tíz négyzetméter nagy és három és fél métermázsza súlyú. Egy ipartelepen ebből a bőrből „köszörükövet” készítenek, melyet bizonyos iparágakban nagyon jól lehet használni.

SOKEZER MUNKÁSKEZET SZABADIT FEL A FEJŐGÉP

A háborus német mezőgazdaságok terhet enyhíti és a gazdák munkáját egyszerűsíti és biztosítja a fejőgép egyre nagyobb használata. A német mezőgazdasági gyárilpar havonta több ezer fejőgépet hoz forgalomba, de ezzel a fokozott teljesítménnyel is csak kis részben tudja a mutatkozó vásárlási igényeket kielégíteni. A munkaerő megtakarításán kívül, mely nagy előnye a fejőgépeknek, a munkavégzést is megkönnyítik ezek a gépek, mert kezelésükre megfelelő betanítás mellett egészen fiatal, öreg, esetleg gyengébb munkaerőket is igénybe lehet venni, akik amúgy a régi kézfűzésre, mely nagy izommunkát igényel, alkalmatlanok lennének.

AZ IDŐJÁRÁS BEFOLYÁSA AZ ASZTMÁRA

Egy orvosi szaklapban érdekes cikk jelent meg, amely az asztmabetegség és az időjárás befolyását tárgyalja. Először tengeri malacokon végeztek kísérleteket, vagyis fehérjebefecskendezéssel fehérje iránt túlzékennyé tették őket és bizonyos szüneteltetés után fehérjéző belégzéssel szabályos asztmarohamokat sikerült az állatoknál mesterségesen előállítani. Egy éven keresztül folytatott kísérletek bebizonyították, hogy a rohamok állandó ingadozást mutatnak. Amikor azután az év leteltével a rohamok számát összehasonlították az időjárás változásaival, bebizonyosodott, hogy 50%-ban a rohamok erősödése az időjárás nagyobb ingadozásaival állt összefüggésben, 25%-ban a tünetek kisebb eltérést mutattak, 25%-ban pedig a hatás ellenértéses volt. Az asztmabetegségnek az időjárás-hoz való viszonya azonban nem csupán a levegő nedvességétől, hanem egyéb időjárási jelenségtől is függ.

A német Vöröskereszt háborus teljesítményei

Irta: Charlotte Till-Borcharde

Minden országnak megvan a maga nemzeti Vöröskeresztje, amelyik a többi ország Vöröskeresztjeivel egyenlő szellemben működik. Az ideális szolgálat közössége a világ összes Vöröskeresztjeit egy egyesületté köti össze, úgy, hogy háború esetén az egyes nemzeti Vöröskeresztek szervezete a genfi Nemzetközi Bizottságon keresztül összeköttetésbe tud lépni. A genfi bizottság tagjai mind svájci állampolgárok. Minden háborus országba küld megbízottakat, akik a hadifoglyok és internálók táborokban a nemzetközi és nemzeti Vöröskereszt nevében az 1929. évi genfi egyezmény keretében tevékenykednek. Az egyes intézkedéseket felülvizsgálják és minden lehetséges módon segítenek. A nemzeti Vöröskeresztnek gondoskodása ezeken a megbízottakon keresztül jut el az ellenséges országokban lévő foglyokhoz, és internáltakhoz.

A német Vöröskereszt egyik legfontosabb feladata a hadifoglyok gondozása az ellenséges külföldön. Az egyes hadifoglyoknak és civilinternáltaknak, valamint a táboroknak és kórházaknak állandóan küldenek csomagot. Hogy mit legcélszerűbb küldeni, azt a foglyok leveleiből és a megbízottak jelentéseiből tudja meg a Vöröskereszt. Lélektanilag ugyanis nagyon fontos, hogy a hazától távollévők ne csak vitamin-pasztillákat és szappant, hanem meg szokott szivarjukat vagy cigarettájukat is szívhassák, vagy hazai komiszkenyeret ehessenek. Élvezeti cikkekkel lehetőleg ellátva, a hadifoglyok a táborban kapott pénzüket (ez katonáknál rang szerint, civil internáltaknál pedig külön megegyezés szerint változik) másra fordíthatják. A hozzátartozók nem küldhetnek külön csomagot, hanem a német Vöröskereszt központjánál kell megrendelni és kifizetni a különböző típusú csomagok valamelyikét, amit aztán a Vöröskereszt az illetékeseknek eljuttat. A tábori vagy kórházi közös csomagok költségeit a Vöröskereszt vállalja.

A német Vöröskereszt természetesen gondoskodik továbbá a foglyok szórakoztatásáról és továbbképzéséről. Ugy szórakoztató, mint komoly könyveket hatalmas csomagokban küldenek szét az egész világba. A német Vöröskereszt vezetősége szerint a hadifoglyok és internálók táborokban eltöltött idő nem vesztet el. Ezért a Vöröskereszt már 1941-ben kérdőíveket küldött ki, amelyekben ilyen kérdések voltak: Hivatás, kiképzés foka, mi akar lenni, mit szeretne tanulni stb. Minden hadifogly, akit érdekel a dolog, kitöltötte az ívet. A befutott anyagot német egyetemisták dolgozták fel, akik megállapították, hogy milyen tankönyvet kell küldeni az illető foglynak. Így még a hadifogly táborban is minden német katona folytathatja vagy befejezheti tanulmányait. Papírt, füzeteiket, írószerét és hasonlót a Nemzetközi Bizottság helybéli kiküldöttje bocsát rendelkezésükre a Németországból külön erre a célra küldött pénzből. Hogy a foglyok szakszerű továbbképzését megkönnyítsék, „Hivatáskutató katonalevelek” című könyveket adtak ki, amelyekben 24 különböző hivatás tananyagának alapját írják le távirati stílusban, de persze érthetően és világosan.

Ebben a háborúban lett először lehetséges, hogy fontos esetekben a Vöröskereszt és a Genfi Nemzetközi Bizottság közvetítésével a hadifoglyok távirati úton összeköttetésbe lépnek hazájukkal. Így közlik a hadifogollyal gyermeke születését és ő üdvözölheti feleségét. Így táviratozzák meg egy családtag halálát és a foglyok visszaküldhető részvétlét. Ennek a közvetítésnek fel sem becsülhető lélektani értéke van egy a hadifoglyok, mint a hozzátartozók számára.

Midőn a háború 1939-ben megkezdődött, civil internáltak részére nem voltak pontosan megállapított szabályok. A genfi Nemzetközi Bizottság azonnal felhívást intézett az államokhoz. Ennek eredményeképpen jött létre az az egyezmény, hogy a civil internáltakat ugyanazok a jogok illetik meg, mint amiket az 1929. évi genfi egyezményben a hadifoglyok számára megállapítottak. Minthogy Németor-

szágnak ebben a háborúban az ellenséges külföldön sokkal több civil internáltja mint hadifoglyja van, a német Vöröskeresztnek fokozott mértékben kell gondoskodni az internált németekről. Ezeket természetesen hasonló módon látják el minden szükségességgel, mint a hadifoglyokat.

A német Vöröskereszt foglalkozik a megszállt területeken is a külföldről jövő segítség helyes elosztásával. A Nemzetközi Bizottságnak persze itt is tartózkodik megbízottja.

E feladatok mellett a német Vöröskereszt

még a háborúban résztvevő katonák hozzátartozóinak gondjain is igyekszik könnyíteni. Ha egy német katona már sokáig nem írt hozzátartozóinak, kutatást indít utána. Sebesült az illető katona, akkor azonnal összeköttetésbe lépnek a kórház parancsnokságával. Ha nehezen lehet megtalálni a katonát, legalább annyit ír a Vöröskereszt a családnak, hogy valószínűleg nem történt semmi baj, mert különben már értesítették volna a hozzátartozókat. De a Vöröskereszt figyelmezteti a lusta levélíró katonákat is kötelességükre: szülőkkel vagy feleségükkel szemben.

A német Vöröskereszt óriási munkáját, épp úgy mint a magyar Vöröskeresztét legnagyobb részben tiszteletbeli munkatársak végzik el. Mindnyájan egyforma pontossággal és lelkiismeretességgel dolgoznak nemes céljuk érdekében.

Ausztrália

Irta: Dr. Hans Ohmen, Berlin

A földrészek közül Ausztráliának van legrosszabb helyzete közlekedésügyileg, mert nemcsak anyaországától, hanem a többi kontinens-től is igen messze fekszik.

Ausztrália területe körülbelül olyan, mint a békebeli Oroszország nélküli Európa. Annál kisebb azonban a lakosság száma. Ezen az óriási területen csak 6,900.000 ember lakik, vagyis kevesebb mint Nagy-Londonban, akik Új-Hollandiának nevezték. Ez majdnem feledésbe merült, úgy, hogy James Cooknak szinte újból kellett felfedezni Ausztráliát 1770-ben. Ekkor kezdett Anglia egy kis érdeklődést mutatni a földrészt iránt. 1788 január 20-án helyeztek 750 fegyencet szárazföldre Botanybaiban, a mostani Sydneytől északra; mint az első európaiakat és egészen a múlt évszázad közepéig Ausztrália csak mint a fegyencék száműzési helye jött számításba. Összesen 200.000 embert telepítettek le ilyen módon, mialatt kényszer nélkül jóformán senki sem vándorolt be. Ezt a népességi számok is bizonyítják: 1800 körül a lakosság számát 5000 emberre becsülték, 1830 körül pedig 70.000-re. 1870-ben már másfél millióra emelkedett a létszám. Ettől kezdve évtizedenként átlag egy millióval növekedett a lakosság száma. 1900-tól kezdve következő számok mutatkoznak:

1900	3,774.000 lakos
1910	4,455.000 lakos
1920	5,436.000 lakos
1930	6,630.000 lakos.

Pedig Ausztrália sokkal több embert tudna el látni. Általában 100 millióról szoktak beszélni, ami azonban fulzás, de 60 milliót egészen biztosan le lehetne telepíteni.

A föld 40% kihasználatlan állami terület. A száraz éghajlat a határtalan mezőgazdasági kihasználásnak mindenesetre igen erős határokat szab. De hogy a földnek csak egy százaléka van megművelve, azt már nem lehet az éghajlat rovására írni. A mezőgazdaságilag megművelt terület nagysága 15 millió hektár, amiből 12 millió hektár a szántóföld, míg a többi rét. A búzatermés 1935-ben 41 millió métermázsát tett ki, 1936-ban pedig 43 millió métermázsát. Összehasonlításképpen megjegyezzük, hogy Anglia 1935-ben szintén kerekén 46 millió métermázsát termelt. A hektáronkénti hozam messze az angol mögött marad, Ausztráliában egy hektár 9, Angliában pedig 22 métermázsát hoz. Mégis a termésnek több mint felét kiszállították Ausztráliából. Főterménye még az árpa, zab és burgonya, ezenkívül északon trópusi gyümölcsök. Tasmaniában pedig európai fajták. Északkeleten kiterjedt cukornád ültetvényeket lehet találni, melyeknek átlagos termése évenként 40 millió métermázsát. Cukornád termelésben Ausztráliát csak Hollandia, Kuba és Portoriko mulják felül.

Kétségtelen azonban, hogy Ausztrália mezőgazdasági termelését nagymértékben lehetne növelni. De minthogy az ausztráliai lakosság elutasító magatartással viselkedik minden bevándorlás iránt, nincs ember, aki megművelné a földet.

Ausztrália kiváló keményfája a nyugati részekről származik. Az itteni erdőség nagysága 22 millió hektár, ebből azonban csak 10 millió

hektáron folytatnak erdőgazdálkodást. Legnagyobb hírességre Ausztrália gyapjájával tett szert. Az éghajlat igen kedvező juhtenyésztésre. A gyapjukivitel évenként 50-60 millió font értékben mozog, ehhez járul még az átlag 10 millió font értékű fagyasztott hus. A juhállomány igen változó szokott lenni, mert néha a szárazság következtében rengeteg állat elpusztul. Az állatok száma körülbelül 100 és 125 millió között mozog, vagyis Ausztráliának van a Földön a legnagyobb juhállománya.

Az ausztráliai bányászat is igen szép fejlődést mutat. A bányászat 1851-ben kezdődött az Új-délvalesi aranymezők felfedezésével és úgyszólván emelkedett, midőn Nyugatausztráliában is aranyra bukkantak 1882-ben. A világháború előtt ez a földrészt szállította a világ aranytermelésének 10 százalékát, ami azonban 1936-ban már csak 3,3%-ra csökkent. Közéből 1 millió tonna az évenkénti kivitel. Ólom és cink termelésben Ausztrália második helyen áll az Egyesült Államok mögött.

Ausztrália súlyosan vétezik az emberiség ellen, mikor ennyi természeti kincset javarészt paragon hevertet. Hamarosan el fog jönni az idő, amikor életerős ifjú népek fogják ellepni ezt a földrészt, hogy szorgalmas munkával ki-termeljék kincseit.

A magyarral az emberért

Ezernyolcszáznegyvenyolc napjait
Fijük megint; gyökerén támadott
Fájták kemény rugaszkodását, kényszerűt
És ádáz szövetségét a pártoknak: a vészben
Egy-erők konok, elszánt dacát: szent harcot és
Hősi vállalat!

Haza! nem voltam olcsó
Prófiát soha! s kényes szíve
A Világgal kacérkodott, egy-emberiség
Rendjével, tul a parány érdekek,
Elvászto színek határan: Az Ember
Először — mondtam s után
A fajta. Oh fényes, szép, nagy, időtlen
Álom! Oh közelibb tekintet, be magas
Lettél! Eszme! Mióta beléd
Ágyalva látom maradék szabadság
Árva végvárát, a szerényen is szabadot: és

Európa hős védnöke, török és tatár
Ellen utolsó láng! Hős csapatok
Szülője, emelt karul nagy lélek:
Szív! Földedre ütni bus
Daccal: ez a nagy ma! hős
Magyarágunk akarni: a szabadság!

Félelmetesen dobog az idő
S a kényszer és a létparancs utols.
Hívása hi: messzi vitt seregeid,
Szavaid, álmaid hozd, költő,
Vissza! Anyád sikolya szól! A rög
Reszket. A nyelv sir. Mi volt, ne kérdd!
De szabad szived szabad
Jövőjeért küzdj: S ki avval egyet
Jelent ma bus-hős-összeforradón:
A Magyarra! — az Emberért!

FODOR JÓZSEF.

138.000 pengőt gyűjtött Ujvidék a honvédcsaládoknak

Popovics L. Milán a Szerb Olvasókör elnöke

Ujvidékről jelentik: Most már véglegesen befejezték a honvédcsaládok részére rendezett gyűjtés gyűjtőívének összeszámlálását és megállapították, hogy az ujvidéki gyűjtés végösszege 138.000 pengőt tesz ki. Ez az eredmény országos viszonylatban is az első között van és mutatja, hogy a honvédcsaládokért Ujvidék lakossága felekezeti és

nemzetiségi különbségekre való tekintet nélkül milyen dicséretes áldozatkészségről tett tanubizonyosságot.

Az ujvidéki Szerb Olvasókör most tartotta meg tisztújító közgyűlését, amelyen a nagymultu szerb egyesület elnökévé Popovics L. Milán szenátort választották meg.

Elítélték a bácskai lóköltő bűnszövetkezet tagjait

6-9 havi börtönt kaptak a furfangos cigányok — Az orgazdasággal vádoltak egy részét felmentették

A zombori törvényszéken dr. Winter-Kócs Rezső hármastanácsa kedden hirdetett ítéletet Jovánics Gábor és büntársai bűnyűgyében, akik egész sor lopást követtek el Bácskában. A cigány bűnszövetkezet tagjai nagyszámu lovat kötöttek el, de nem voltak nagyon válogatósak, mert a lovak mellett minden könnyen hozzáférhető holmit is magukkal vittek. A bűnyűgynek, amely már több ízben foglalkoztatta a zombori törvényszéket s amelynek tárgyalását több ízben elnapolták a bizonyítási eljárás kiegészítése végett 31 vádlottja volt. A vádlottak egyrésze lopásért, a többi orgazdaság, vagy tulajdon elleni kihágás miatt került a vádlottak padára, mert a lopott lovakból és egyéb lopott dolgokból vásárolt.

A tolvaj cigányok a terükre rótt bűncselekményeknek csak egy részét ismerték el. A bíróság a bizonyítási eljárás lefolytatása és a vád- és vádbeszédek elhangzása után a következő ítéleteket hozta:

Jovánovics Gábor 56 éves zombori zenészt orgazdaság bűntette miatt 6 havi börtönre és 3 évi polgári jogvesztésre.

Dimovics Petrovics András 41 éves magyar-kanizsai lóalkuszt lopásért 8 havi börtönre és 3 évi jogvesztésre.

Petrovics Lázár óbecsei teknővájót lopásért 8 havi börtönre és 3 évi jogvesztésre.

Dánics Milán szenttamási, Nikolics János pari-

pási, Danisics Máté szenttamási, Danisics Tószenttamási és Nikolics József paripási teknővájó cigányokat lopásért 9 havi börtönre és 3 évi jogvesztésre.

Novákovics György bácsföldvári, Kolompár Ferenc bezdáni, Dimovics Koszta pacséri, Dimovics Dusan pacséri, Petrovics Dusan pacséri, Petrovics Milán cservenkai cigányokat lopásért 6-6 havi börtönre és 3 évi jogvesztésre.

Gradinac Todor zombori fuvarost orgazdaságért 2 havi fogházra, Kiss Pál magyar-kanizsai fuvarost tulajdon elleni kihágásért 100 pengő pénzbüntetésre, Fehér Gábor zombori kereskedőt ugyan ezért 30 pengő pénzbüntetésre. Nagy János bezdáni fuvarost közokirat hamisításért 100 pengő pénzbüntetésre ítélte a törvényszék, míg Nikolics Kata szenttamási, Oláh Mihály moholi, Szabó Fábán ósziváci, Dimics Orbán magyar-kanizsai, Beretics Péter zombori, Jovánovics Lajos sziváci, Ráics Antal zombori, Mijin Márkó zsabylai, Kovács János temerini, Jancsárovics Mihály bezdáni, Mérei Miklós zombori, Bogdán István, Petrovics Imre kishegyesi és Babos István zombori lakosokat bizonyítékok hiányában felmentették az ellenük támasztott vád és következményei alól.

Az ítéletben úgy a kir. ügyész, mint a vádlottak meggyugodtak, így az jogerőre emelkedett.

A vizsgálatfogságban töltött időt az elítéltek büntetésébe beszámítják.

A magyar ipar múlt évi adatai

A Magyar Gazdaságkutató Intézet megállapítása szerint az elmúlt évben 255.959 volt az ipartestületekhez tartozó mesterek, 289.327 a segédek és 94.342 a tanoncok száma. A kézművesipari munkások száma megközelítette a négyszázezeret.

A szakmunkáshiánnyal küzdő gyáripar versenye jellemzi az ipartestületi statisztika adatait. 1942 első nyolc hónapjában ugyan 4.1 százalékkal emelkedett az ipartestületekhez tartozó mesterek száma, de a segédek száma már 0.4 százalékkal csökkent. Még elszomorítóbb képet nyújt a tanonclétszám 5.1 százalékos csökkenése. A tanonchiánnyal egyformán küzd a gyár- és a kézművesipar, jóllehet a gyáripar a kézműiparnál ezen a téren is előnyösebb helyzetben van. A szülők gyermekeiket a kézműipari műhelyek helyett szívesebben szerződtek tanoncúl nagyvállalatoknál, ahol a tanoncok szociális helyzetének javítása érdekében az utóbbi években sokat tettek és a jól felszerelt mintaműhelyekben kiképzésük is átfogóbb. A kézművesiparban az előmeneteli lehetőségek is kedvezőtlenebbé váltak, a gyáriparban viszont a mai szakmunkáshiány mellett igen kedvezők. A csekély tanonclavalmazás is sok szegénysorsu szülőt kényszerít arra, hogy gyermekét inkább kifutónak, vagy gyári napszámosnak küldje és így gyermeke anyagi támogatását már a gyermek fiatal korában élvezhesse.

A fokozódó tanonchiánnyra, de egyben a tanoncok javuló szociális helyzetére mutat, hogy a vas- és gépiparban fizetett tanoncorabérek 1941 november és 1942 augusztus között 41 százalékkal, az első hivatalos bérrendezés (1940 október) óta pedig 60 százalékkal emelkedtek, míg a szakma átlagos bér-

szinvonala 18, illetve 50 százalékkal nőtt. A tanonc tartással kapcsolatos szociális terhek (társadalombiztosítási díjak, tanoncskola, leventeképzés, légoltalmi szolgálat) a kézművesipar számára igen nagy áldozatot jelentenek.

A kézművesipar valamennyi alkalmazottjának — társadalombiztosítási és gyáripari statisztika adatainak egybevetése alapján adódó — létszáma Trianoni-Magyarországi területén 1940 átlagában 8000 fővel, 2.6 százalékkal volt nagyobb, mint az előző esztendőben. 1941-ben további 42.000 főnyi, 13.2 százalékos létszámemelkedés jelentkezett. Ez pedig azt jelenti, hogy a tanoncok számának csökkenését nemcsak ellensúlyozta, hanem messze meghaladta a segédek számának fokozódása. Tekintettel továbbá arra, hogy a mesterek száma nagyjából változatlan maradt, az állapítható meg, hogy a kézművesiparban dolgozók összes létszáma, vagyis a kézművesipar foglalkoztatottsága valamelyest nőtt.

Kielégítő a bajai és a szabadkai utak állapota

Az államépítészeti hivatal Szabadka közlekedésügyéről kiadott jelentésében megállapítja, hogy az állami utak állapota megfelelő. A törvényhatósági utakon helyreállításra szorul az 53. sz. Dunaföldvár—szabadkai közút 1.6 km. hosszú téglaburkolata, valamint az 543 sz. Szabadka—zombori út, amely hengerlést kívánt. A kanizsai ultra nagymennyiségű erődökvet szállítottak ki. A törvényhatósági utak közúti költségvetését 685.130 pengőben állapították meg.

Baja város közlekedésügyéről szóló jelentés szerint a főközlekedési ut Munkácsy és Kólcsey ucai szakaszán, kétezer négyzetméter betonlapos kőburkolat kiszélesítését. A közúti költségvetést 167.393 pengőben állapították meg.

Magyar hőst

Példés vitézségével és kiváló harcászati értékével tett döntő jelentőségű szolgálatot az Uryw környéki harcokban vitéz Gátmezei József őrmester egyik gyalogezredünk nehézfegyver századának szakaszparancsnoka.

1942. augusztus 7-én egyik támadó honvédszázad támogatására kapott parancsot. E feladatot nagy körültekintéssel, ügyességgel és bátran hajtotta végre, de támadó alakulataink a sűrű erdős terepen csakhamar áthatolhatatlan tűzértségi, aknavető él gyalogsági tűzbe kerültek, mely utjukat állította. A vitéz Gátmezei nehézfegyver szakaszától balra harcoló lövészszakasz főhadnagy parancsnoka elesett, a jobbszárnyán harcoló szakasz hadnagy-parancsnoka pedig súlyosan megsebesült. Gátmezei őrmester egyik gránátvetője is tűzértségi telitalálatot kapott és elnémult. Az ellenség felismerve a súlyos veszteségek nyomán bekövetkezett megtorpanást, nyomban ellentámadást indított a honvédszázad ellen. Ebben a válságos helyzetben vitéz Gátmezei nyomban átvette a szomszédos lövészszakaszok felett is a parancsnokságot, összes tüzgépeit a támadók ellen irányította s a lövészek valamint a tüzgépek összefogott tűzével sikerült megállítani a bolsevisták előretörését.

Az ellenség azonban az arctámadással egy időben egy megkerülő csoportot is harcbanvetett s ennek támadása már annyira kialakult, hogy bekerítéssel fenyegette a honvédszázadot. Vitéz Gátmezei ekkor a jobb szárnyszakaszt rohamra vezényelte, ő maga pedig a szakaszörzszel ráveletta magát az inimár hátukba is került erős bolsevistacsoportra. Véres közelharc fejlődött ki, Gátmezei néhány emberből álló törzse, valamint a tulerejű átkaroló bolsevisták között, de a hőstelkü őrmester és a példáját követő honvédek olyan halált megvető bátorsággal küzdöttek, hogy teljesen szétverték az ellenséget.

Gátmezei ezután a balszárny szakaszhoz roham s annak élére állva ezt is rohamra vezelte. A továbbiak során tíz percnyi elkeseredett harc árán betört az ellenséges állásokba s azokat elfoglalta.

Több mint négyezer tagja van a DMKSz bajmoki fiókjának

Bajmokon most tartotta közgyűlését a DMKSz fiókja. A közgyűlésen résztvett Nagy Aladár főjegyző és Czindel Károly bíró is. A jelentésekből kitűnt, hogy a szervezetnek 4270 tagja van. A jelentések elfogadása után a következő vezetőséget választották meg: diszelnök Hegedüs Lénárd, elnök Herczeg Kálmán, ügyv. elnök Hauk József, alelnök Schmed Istváné, I. titkár Imgrund Emil, II. titkár Herczeg Ilona (Károly lánya), I. pénztárnok Czindel János (Lajos fia), II. pénztárnok Herczeg Ilonka (György leánya), ellenőrök Berényi Antal, Czindel György, Mojzes Imre, Polyák József és Pfeiffer István, választmányi tagok Anisich Jenő, Ádám László, Beck Ferenc, dr. Berényi Antal, dr. Berger Mátyás, id. Czindel Károly, ifj. Czindel Károly, Dancsó István, Dér Péter, Dudás József, Fábán Simon, Füstös József, Figura József, Hajnal György, Hajnal Ferenc (Károly fia), Héger József, Herczeg Károly, Hornyák János, Jaksa János, Jámor Sándor, Jeszenszky Ernő, Kántor István, Kecskeméti Ferenc, Kókay Pál, ifj. Kókay Károly, Kollár Ferenc, Kollár Péter, Kollár Károly, Kollár Szilveszter, Lakatos György, Letenai József, Likár Sándor, Lukács György, Lukács Simon, dr. Mattyasovszky Béla, dr. Mattyasovszky Béláné, Motolity Péter, Nagy István, dr. Nagy Ferenc, Nagy László, Novics Gábor, Nagy Aladár, Novoth Mátyás, Odrý Sándor, Ormos József, Paor Ferenc, Paor József, Papp Lajos, ifj. Paor Péter, Prauda Sándor, Dell Ferenc, dr. Rigó József, Romoda Lajos, Romoda László, Simon Lajos, Sinkó István, Stegmann János, Svarka Antal, Szabó József, Szakács Márton, Szvoboda Károly, Tóth Béla plébános, vitéz Vakula Imre, Varga Antal és Varga Ferenc.

SPORT

A vasárnapi serlegmérkőzés tanulságai

Mindkét csapat jó játékot nyújtott, de még erősen éreztette hatását az edzés hiánya

A vasárnapi serlegmérkőzésnek az volt az eredeti hivatása, hogy az egyesületek vezetőinek tájékoztatást nyújtson arról, hogy komoly mérkőzésen a csapat, hogy állja meg a helyét. Erre igen nagy szükség volt a csapatok vezetőségeinek ezen törekvése és elhatározása minden elismerést megillet, mert már jövő vasárnap, 14-én megindulnak a bajnoki küzdelmek. Az elmúlt őszi idényben a zombori vezető csapatok nem szerepeltek a legjobban, nem játszották le azt a szerepet, amire hivatva volnának. Sokkal jobb eredményt kellett volna elérniük, s ezért nagyon is indokolt a vezetőségeknek azon törekvése, hogy csapataikat a lehető legjobban előkészítsék. Nincs még későn, komoly és lelkiismeretes munkával még sokat javíthatnak a jelenlegi helyezésükön.

Beszámoltunk a vasárnapi mérkőzésről, s mint tegnapi számunkban közöltük, mind a két csapat jó játékot nyújtott, a lelkesedésben sem volt hiány azonban mind a két csapat még nagyon is sok kívánni valót hagyott hátra. Szerencsére a hibák nem olyan nagyok, hogy rövidesen ne lehetne helyre hozni. Azonban megvagyunk győződve, hogy ilyea hibákkal nem sokat javítanak majd a tavaszi fordulóban, de könnyen meglehet, hogy még gyengébb sikerük is lesz mint eddig.

Vegyük előbb a győztes csapatot.

Kovács kapus dolgát jól végezte, volt néhány szép védése és egy-két alkalommal sikeresen hagyta el kapuját. Azonban ezt sokszor túlzásba viszi, akkor is kifut a kapuból, amikor erre szükség sincsen, s bizony ha zöldek csatársora jobban figyelte volna, egy-két hosszú labdával kellemetlen meglepetést okozhatott volna a kékeknek.

Szélínger gyengén kezdett, de később nagyon belejött a játékba s sikeresen küzdött az igen fürge és gyors Szélllel. Néhányszor nagyon is előre megy, ami könnyen megbosszulhatja magát. Ivánni a tőle megszokott játékot nyújtotta. Nem adott valami nagy játékot, de megbízható háttérnek bizonyult. Kár, hogy néha nem uralkodik magán és ekkor szabálytalanságokat követ el. Erről le kellene szoknia.

A fedezet sor ezúttal gyengébben játszott. Pataki nagyon sokat tartogatja a labdát. Szerelése jó volt, de nem használta ki azokat. Addig vitte a labdát, míg az ellenfél el nem vette tőle, s ha le is vette, akkor is rosszul majdnem mindig az ellenfélnek. Jobb volna ha labdát azonnal leadná és így

nem adna alkalmat az ellenfélnek arra, hogy lehegyezkedjen. Fejjátéka jó volt. Huber gyengébben játszott mint rendszeren szokott, elég könnyen mentek ki részről rajta, mindennek ellenére ő volt a legjobb fedezet. Schmidt körülbelül ugyanugy játszott, mint Pataki, ő is túlságosan sokat vezet a labdát, nem adja le időre.

Lesztmeiszter gyors szélső, lefutásai jók de lövései gyengék és beadásai sem a legjobbak. Topalov jobbszélső nehezen mozog, de sokat dolgozott és iparkodott. Mészáros vasárnap gyengébben játszott mint az őszi idényben. Legnagyobb hibája, hogy állandóan magas labdákat ad még a kapu előtt is és minden labdát hátrahúzással ad előre, s az ilyen labdák természetesen nem nagyon használhatók. Dajcsle az első féldobban míg játszott jó játékot nyújtott, de nagyon is meglátszott rajta az edzés hiánya. Katymári ki a második féldobban Dajcsle helyett állt be, gyengén játszott, Rádi mint már tegnapi számunkban közöltük a mezőny legjobb csatára volt. Minden lefutása veszélyt jelentett az ellenfélnek, beadásai nagyon jók voltak, kár, hogy társai nem használták ki.

Mrvicsin dolgát jól végezte, igaz, hogy nem kapott sok lövést, s a kapott gól nem az ő hibája. Ujházi háttér elsőrendű játékot nyújtott. Ő volt a mezőny legjobb embere. Rugásai tiszták és erősek, minden helyzetből fogja a labdát, szerelése is kiválóak. Mészáros iparkodott, de meg sem közelítette Ujházi játékát. Kanyó szintén kiváló fedezet, rendelkezik minden tulajdonsággal, amire egy fedezetnek szüksége van. Mócs a szokottnál gyengébben játszott. Gunicis megbízható fedezetnek bizonyult ez alkalommal is. Ő adta le a leghasználhatóbb labdákat a csatársornak. Pesztnak volt egy néhány szép lefutása, azonban később gyengébb volt. Kár ezért a jó játékosért, hogy nem tud uralkodni magán. Weisz veszélyes csatár, minden helyzetből küld jó lövéseket egyetlen hibája, hogy cselekedéseivel gyakran megállítja a csatársort. Albert jó irányította a csatársort, jó lövései is vannak, csak a közelharcból igen gyakran kihúzza magát. A második féldobban mint háttér elsőrendű játékot nyújtott. Ujházi val áttörhetetlen védelmet nyújtott. Dombovis jól illeszkedett be a csapatba. Széll nagyon feljavult az ősz óta, s habár ellenfele a szintén jó Szélínger volt, sokszor sikerültek lefutásai, különösen a játék elején.

A ZSE új vezetősége

Hétlőn este tartotta meg a Zombori SE ezévi rendes közgyűlését, mely az egyesületnek 57 közgyűlése volt. Dr. Tóth József elnök nyitotta meg a gyűlést, majd Sulyok József felolvasta a titkári jelentést. Vázolta az egyesületnek múlt évi működését és azokat a nehézségeket, melyekkel az egyesületnek meg kellett küzdenie. A pénztári és számvizsgáló jelentés után megválasztották az új tisztit, mely a következő:

Elnök: Dr. Tóth József, társelnökök: Dr. Cserta Péter, vitéz Monostori Ferenc ezredes, ügyv. elnök: Dr. Grocsics Jenő, alelnökök: Dr. Margalich Ede, vitéz Dr. Savanya Ferenc, főtitkár: Sulyok József, titkár: Börszt Henrik, jegyzők: Dr. Papp Imre, Galintai Győző, pénztáros: Vörös László, háznagy: Darázs Sándor, szertáros: Mayer Béla, ügyész: Kulai dr. Léderer Dezső, orvosok: Dr. Konczek Ferenc, Dr. Sigmund Konstantin, ellenőrök: vitéz Galintai Illés, Mány József, választmányi tagok: Ballassa István, Burnách Dénes, Csávossy Árpád, Fonyódy Ferenc, Gróf József, Dr. Kührner Béla, Kőrös Béla, Krizsák József, Kovalovszki József, Krebsz János, László István, Dr. Lieli Pál, Lénert

István, Magyar István, Osztrogonác Lajos, Parcsitich Károly, Raits Imre, Raits János, Resch Ferenc, Schäffer Ferenc ifj., Sulyok János, Vidákovich István, Dr. Vukovich Gerő, Walter József, Választmányi póttagok: Engert Mátyás, Horn István, Pávits István, Schäffer Béla, Struklits Péter. Számvizsgáló bizottság: Schlotzer József, Nuszpl Ernő, Kaich Béla. Póttagok: Damrély Lajos és Fernbach Antal.

BOSNYÁK JÓZSEF

könyvnyomdája
ZOMBOR
Csibás Bemó 3

izléses és modern
nyomatványokat
készen tartva az érem

Pontos kiszolgálás
TELEFON 213

KÖNYV

Furcsa láng

— Komjáthy Aladár elbeszélései —

Az olvasó és a kritikus számára is mindig különös irodalmi csemege, ha valamelyik ismert és becsült író hűtlen lesz ahhoz a műfajhoz, amelyben addig a legothonosabb volt, s új kerekre közt, új eszközökkel igyekszik kifejezni magát. Ha a költő prózát ír, ha a regényíró drámára vállalkozik, az olvasó és a kritikus nemcsak a művet vizsgálja, hanem az összefüggést is a kétféle alkotás között, s szinte részese lesz annak az izgalomnak, melyet az író érez, mikor egy új és ismeretlen műfaj veszélyeit vállalja azért, hogy teljesebben, „érthetőbben”, szebben, vagy igazabban mondassa el mindazt, amit mindenképpen el kell mondania. A laikus talán csodálkozik, hogy veszélyt emlegetünk, s úgy véli, hogy a vers és a próza, a regény és a dráma közt nincs olyan szakadék, amely különösen nehézé, vagy kockázatosá tenné az író kirándulását. A beavatott azonban jól tudja — bármilyen különösen hangzik is — hogy a különböző irodalmi műfajokat nem az esztétika professzorai különítették el egymástól, hanem azok valóban külön, zárt s más-más törvényeknek hódoló világok, amelyek majdnem olyan messze esnek egymástól, mint a különböző művészetek: mint az irodalomtól a festészet, vagy a festészettől a zene. Csak az alkotás közös anyaga és eszköze: a nyelv hozza mégis közelebb egymáshoz az irodalmi műfajokat s teszi lehetővé az írók műfaj-váltását. Az irodalomtörténet azonban arról is tanuskodik, hogy az ilyen kísérletek ritkán sikerülnek; gondoljunk csak újabb irodalmunkban Adv prózai műveire, vagy néhány kitűnő epikusunk, drámai kísérletezésére. Az olyan kivétel, mint például Kosztolányi, aki versben és prózában, vagy Herczeg, aki regényben és drámában egyformán remeket alkotott, — igen ritka.

Ilyen kivétel Komjáthy Aladár is, a modern magyar líra egyik komoly értéke, akinek most megjelent első prózai kötete csak nyelvnek gazdagságával, kifejezőerejével s minden hangulatot pontosan érzékeltető légszárazsággal és érzékenységgel utal a lírikusra. Egyébként az elbeszélések témái, az előadás művészi realizmusa s bonyolult lelki hőseinek virtuóz lélekrajza a legrikább prózairól éretnéket mutatják. Az emberi lélek különös, vad, ismeretlen tájaira vezetik az olvasót ezek az elbeszélések. Egyikben, másikban Maugham trópusi novelláinak fülledt izalmát éreztük. Hősei nem mindennapi emberek, sorsukban hiába keresnénk művészi, vagy emberi tanulságot; a szenvedély megszállottjai ezek a különös lények, akik a szenvedély emberfölkötti törvényei szerint élnek és cselekszenek. A lélek szinte átvilágít gyöngye testükön, s fehéren izzó tűzében eggyé olvadnak a jó és a rossz, a lehetséges és a lehetetlen földi fogalmak. Különös, új és megrendítő színekkel festi az élet bucsuzásának perceit; szinte szenvedélyes kívánsággal lesi ezt a pillanatot, amely forró zür-zavarával, homályosan és sejtelmesen ugyan, de talán a legtöbbet mondja az életről és a halálról. Elbeszélései ritkán oldódnak fel valamilyen megbékítő, vagy kiengesztelő megoldásban; egyre forróbbá, egyre nyugtalanabbá válnak, s mikor elérik a drámai csúcspontot, rendszerint végük is szakad. Mintegy jelezve, hogy az életben nincsen kerek, befejezett és egész, csak terüfőgöd köd van s e szürke és alakatlan ködben néhány fellobbanó fényes és tüzes pillanat, melyben a lélek megvilágít valamit tulvilági örökségből. Ezeknek a különös pillanatoknak, a lélek és ritka kalandjainak ihletett és sugáló erejű ábrázolója Komjáthy Aladár, az elbeszélő.

Hámos György.

A könyv Singer és Wolfner Irodalmi Intéze kiadásában jelent meg.

444/1943 vhszám.

ÁRVERÉSI HIRDETME NY.

A zombori kir. járásbírósnak 6777/1942 sz. végrehajtást elrendelő és a zombori kir. járásbírósnak Pk 7563/1942 sz. kiküldő végzése folytán az esetleg fizetett összeg beszámításával 320 p. tőke s jár. behajtása végett Dr. Gimesi Attila ügyvéd által képviselt Erős István végrehajtó javára végrehajtást szenvedő ellen 1943. évi március hó 10. napján d. u. 3 órakor végrehajtást szenvedett lakásán Zomborban Gradina szállás 177 szám alatt 1100 pengőre becsült ingók u. m. tehének és ló birói árverésen a legtöbbet ígérőnek készpénzfizetés mellett esetleg becsáron alul is eladatnak még akkor is, ha a bejelentő fél az árverésen meg nem jelenne, ha csak ellenkező kívánságot írásban nem nyilvánít.

Zombor, 1942 évi február hó 9. napján.

Székely s. k.,
kir. bir. végrehajtó.

